

Brandskyddsföreningen
LANTBRUKETS BRANDSKYDDSKOMMITTÉ

Årsrapport

LANTBRUKETS BRANDSKYDDSKOMMITTÉ 2021

Lantbrukets Brandskyddskommitté 2021

Lantbrukets Brandskyddskommitté (LBK) är ett samarbetsorgan med företrädare från lantbruket, myndigheter, organisationer och försäkringsbolag som genom skade-förebyggande arbete verkar för ett förbättrat brandskydd inom det svenska lantbruket, så att den enskilde lantbrukaren ges förutsättningar att tryggt utveckla och bedriva sitt företag.

Lantbrukets brandskyddskommitté verkar för ett minskande antal brandskador i lantbruket och minskade konsekvenser av inträffade bränder. Vår vision är att det inte ska ske omfattande bränder med stora skador på liv eller egendom inom svenskt lantbruk och hästverksamhet.

LBK bildades 1947 på initiativ av Brandskyddsföreningen Sverige. Idag ingår LBK i och drivs av Brandskyddsföreningens Service AB, som är ett helägt dotterbolag till Brandskyddsföreningen Sverige.

Brandskyddsföreningen är en allmännyttig ideell förening som arbetar för ett brandsäkrare Sverige.

Verksamheten under 2021

LBK:s rekommendationer

I LBK:s rekommendationer beskrivs krav på utformning av brandskyddet inom lantbruk och hästverksamhet som sammantaget ska minska riskerna för uppkomst av brand och konsekvenserna av inträffade bränder. LBK:s rekommendationer tas fram i samverkan med branschorganisationer och -företrädare för att säkerställa relevant, adekvat och ändamålsenligt innehåll och branschacceptans.

LBK:s rekommendationer är omfattande och berör många olika ämnesområden. En del är väsentliga och avgörande för djurskyddet medan andra mer tar sikte på egendomsskydd. På grund av vissa specifika brandrisker går rekommendationerna dessutom i vissa fall längre än kraven från respektive myndighet.

LBK:s rekommendationer revideras och kompletteras kontinuerligt, vilket kommuniceras till abonnenter och intressenter. Förutom pärminnehavarna är det många som tar del av informationen direkt från hemsidan, <https://www.brandskyddsforeningen.se/lbk/>.

Under 2021 reviderades följande rekommendationer:

- Rekommendation 1 *Allmänt*
Ny utgåva i november 2021.
- Rekommendation 3 *Byggnadstekniskt brandskydd*
Ny utgåva i mars 2021.
Mindre ändringar och ny utgåva i november 2021.

- Rekommendation 10 *Brandlarm och släckutrustning*
Ny utgåva i mars 2021.
Mindre ändringar och ny utgåva i november 2021.

Ändringar rekommendation 3 och 10

I utgåvorna av rekommendation 3 och 10 från mars 2021 upptäcktes avvikelser mellan LBK:s rekommendationer och kraven i Boverkets byggregler. Byggnader inom lantbruk och hästverksamhet ska uppfylla kraven i Plan- och bygglagen, även om de oftast inte kräver bygglov eller anmälan. I tillämpliga delar i LBK:s rekommendationer återfinns krav från Boverkets byggregler. Eftersom LBK:s rekommendationer primärt fokuserar på djurskydd samt egendomsskydd, så återges dock inte alla krav.

Avvikelserna utreddes och fastställdes, varefter ändringar i rekommendation 3 och 10 genomfördes. Nya utgåvor utkom i november 2021.

Informationsinsatser

LBK:s nyhetsbrev skickas ut cirka tre gånger årligen, anmäl ditt intresse här:

<https://www.brandskyddsforeningen.se/lbk/lbks-verksamhet/nyhetsbrev/>

Spridning av LBK:s rekommendationer

Läs gärna artikeln om hur samverkan kring brandsäkerhet på gårdar kan ge ett ändamålsenligt och effektivt brandskydd. Artikeln publicerades i tidningen Brandsäkert, nr 2, 2021.

<https://www.brandskyddsforeningen.se/tidningen-brandsakert/artiklar/rekommendationer-ger-en-samsyn/>

Uppdatering av hemsidor

Under 2021 har stora förbättringar av LBK:s hemsidor genomförts, för att säkerställa att användarna nås av rätt information.

Informationstillfällen

Under året har utbildningar för Länsstyrelsernas förprövare, försäkringsbolagen och andra aktörer inom lantbrukssektorn utbildats i innehållet i de reviderade rekommendationerna 3 och 10.

LBK:s sekreterare Lisa Björk deltog på LBK:s Norges höstmöte och berättade om svenska LBK:s verksamhet och pågående arbete.

Årsmöte

Årsmötet hölls digitalt 13 april. LBK:s årsrapport och strategiplan godkändes vid mötet och revidering av LBK:s rekommendationer presenterades. Vid mötet tackades Björn Björkman av efter 16 år som LBK:s sekreterare. Björn efterträddes av Lisa Björk, som tog vid i arbetet efter årsmötet.

Efter årsmötet höll Staffan Birgersson från Räddningstjänsten Östra Götaland ett föredrag om en brand på en kycklinggård utanför Linköping som inträffade 2019.

Höstmöte

Höstmötet hölls digitalt 12 oktober. Verksamhetsplanen för 2022 godkändes vid mötet. Under mötet informerades intressenterna om utredningen om avvikelser mellan LBK:s rekommendationer 3 och 10 och Boverkets byggregler och de ändringar som behövde göras i rekommendationerna. Stefan Magnusson, Dina försäkringar, berättade om statistik och större inträffade bränder under 2021.

Efter höstmötet höll Tomas Ekman och Per Ångman, Länsförsäkringar, en föreläsning om elsäkerhet och elrisker i lantbruk.

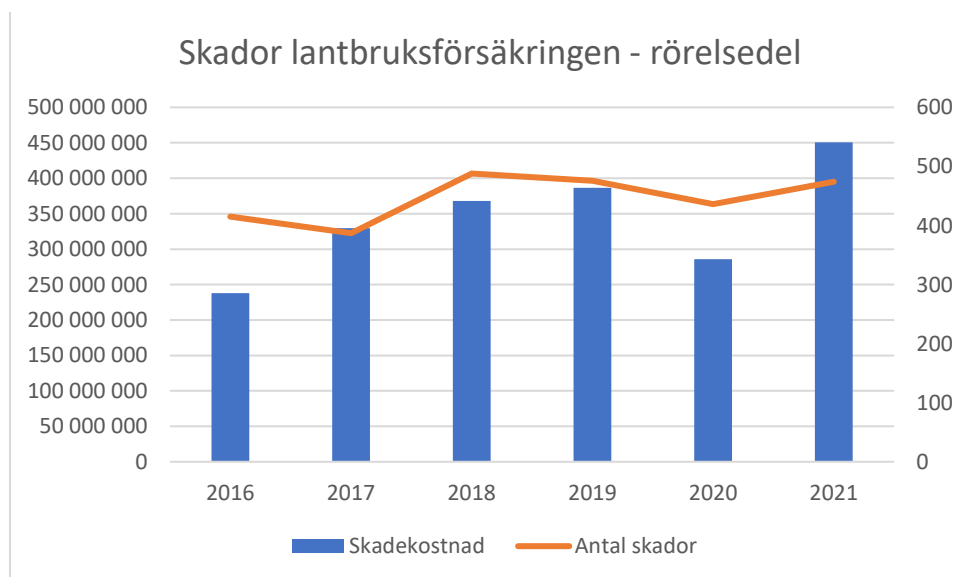
Brandstatistik

Brandskadekostnader

Brandskador kännetecknas av att de är förhållandevis få till antalet och ofta dyra. En variation mellan åren förekommer men det är svårt att skilja äkta trender från tillfälligheter. Det krävs många års statistik för att dra slutsatser. Den totala brandskadekostnaden är till stor del beroende av storskadefallet. Exempel på årsvariationer är åskan som slår hårt på skadefrekvensen vissa år. Vädret är en annan faktor som kan påverka brandskadorna vissa år, värmebölja/torka men även uppvärmning kopplat till kyla.

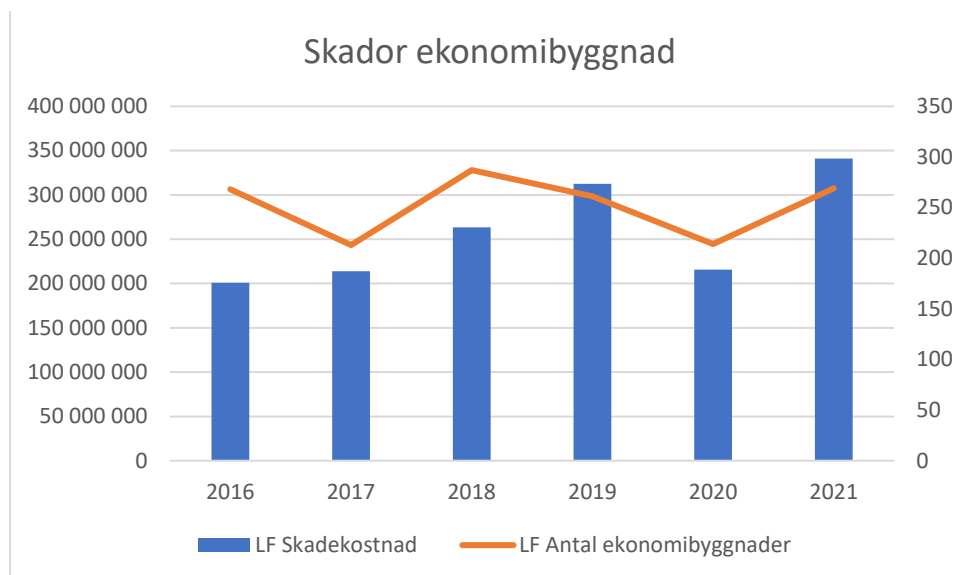
Antalet brandskador och skadekostnaden inom lantbruksförsäkring* har varit på ungefär samma nivå under de senaste åren. Det är svårt att urskilja någon trend att bränderna över tid ökar eller minskar. Under de senaste sex åren har Länsförsäkringar och Dina (som tillsammans försäkrar majoriteten av lantbruken och hästgårdarna) i genomsnitt ersatt 340 Mkr per år inom lantbruksförsäkring*, och under samma period har det i snitt inträffat 450 bränder, se tabell 1. För 2021 förklaras den högre skadekostnaden delvis av ett fåtal dyra totalskador.

*Med lantbruksförsäkring avses rörelsedelen inom lantbruk- och hästverksamheter. Den egendom som ingår i lantbruksförsäkringen är ekonomibyggnader, övriga inventarier, produkter, obärgad gröda, lantbruksdjur och självgående maskiner (trafikförsäkringspliktiga men inte registreringspliktiga som används inom växtodling). Avbrottsersättning är inkluderad i skadekostnaden.

Tabell 1 Totalt antal brandskador och kostnader i lantbruksförsäkringen* 2016-2021, källa: Länsförsäkringar och Dina.

Kostnaderna för en enskild brandskada varierar beroende på vilken typ av egendom som skadas och vad den värderas till, men även beroende på hur omfattande skadan är och i vilken grad verksamheten drabbas av avbrott. Den egendom som står för den största andelen av skadekostnaderna är ekonomibyggnader (ca 75 %). 250 försäkrade ekonomibyggnader har brunnit årligen under de senaste sex åren, se tabell 2.

Tabell 2 Antal brandskadade ekonomibyggnader och kostnader år 2016 – 2021, källa: Länsförsäkringar och Dina.

Brandorsaker

När det gäller brand i ekonomibyggnad så finns en stor del i kategorin ”okänd orsak”. Många gånger är det svårt att ange orsaken till en brand när skadan anmäls och vid en totalskada kan det även vara omöjligt att utreda orsaken bakom skadan. Det kan också ta lång tid att utreda orsaken bakom en brand.

Av de ekonomibyggnader som brann under 2021 är skadeorsaken okänd i 40 procent av fallen. I många fall finns misstanke om att branden är elrelaterad men att det inte gått att fastställa. Förutom elinstallationer är några av de förekommande brandorsakerna relaterade till torkning, uppvärmning och motorfordon.

De tio dyraste brandskadorna under 2021

I tabell 3 redogörs kortfattat för omständigheterna kring de 10 dyraste skadorna under 2021. Skadekostnaderna avseende egendom- och avbrottsskada per gård varierar mellan ca 10 Mkr och 52 Mkr. Den sammanlagda skadekostnaden för dessa bränder är drygt 200 Mkr. Normalt vet man i vilken byggnad branden startat men som framgår av tabellen har skadeorsaken inte gått att fastställa i majoriteten av skadorna.

Månad	Län	Omständigheter och brandorsak
Februari	Västerbotten	Mjölkgård med lösdrift 70 kor + uppbunden rekrytering. Brandorsaken har inte gått att fastställa. Alla djur brann inne.
Juni	Jönköping	Mjölkgård med lösdrift 90 kor + rekrytering, Hetvattentvätt som var felaktigt placerad inomhus exploderade under användning. De flesta djuren var ute på bete.
Juni	Stockholm	Hästgård, stall med 13 hästar och verkstad, Branden har troligtvis startat i logdelen, brandorsaken har inte gått att fastställa. Inga hästar kom till skada då stallet var tomt.
Juli	Skåne	Hästgård, stall med 23 hästar, branden har börjat i "rehabrummet", brandorsaken har inte gått att fastställa. Hästarna kunde utrymmas.
September	Örebro	Växtodlingsgård där branden startat i spannmålstorken. Branden spred sig till tre byggnader.
Juni	Västerbotten	Mjölkgård, 400 kor inga skadade. Brandorsaken har inte gått att fastställa.
April	Östgöta	Mjölkgård, branden börjat i panncentral, troligt elfel, kraftig vind vid brandtillfället. 100 mjölkkor varav 50 kunde räddas.
Januari	Södermanland	Växtodlingsgård, branden startade i kontorsutrymme, brandorsak har inte kunnat fastställas. Vind gjorde att branden spred sig, 75 m mellan byggnader.
December	Skaraborg	Mjölkgård, branden startat på logen, brandorsak har inte kunnat fastställas. 70 ungdjur blev innebrända och 60 ungdjur/kor gick att rädda.
Juli	Älvsborg	Mjölkgård, branden startade i djurstall, brandorsak okänd. 72 mjölkkor varav 70 kunde räddas.

Tabell 3 De 10 dyraste skadorna under 2021, källa: Länsförsäkringar och Dina.

Intressenter i Lantbrukets Brandskyddskommitté

Brandskyddsföreningen Sverige

Brandskyddsföreningen Elektriska Nämnden

Dina försäkringar

If skadeförsäkring

Jordbruksverket

Länsstyrelserna

Länsförsäkringar

Lantbrukarnas Riksförbund

Maskinleverantörerna

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

RISE Jordbruk och trädgård

Svensk Fågel

Svenska Ägg

Sveriges Lantbruksuniversitet

Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund

Växa Sverige

